СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 127. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 1 червня, 1934. VOL. XLII. No. 127. Jersey City, N. J., Friday, June 1, 1934. THREE CENTS.

ЗАГРОЗА ВЕЛИКИХ СТРАЙКІВ

РОБІТНИКИ СТАЛЕВИХ І ТКАЦЬКИХ ФАБРИК НЕВДОВОЛЕНІ.

ВАШИНҐТОН. — Робітничі орґанізації висказують недвозначними словами своє невдоволення з урядового зарядження про обмеження продукції. Юнійні провідники кажуть, що переведення в життя цього розпорядку негайно обнижить робітникам заплату нижче норми, яку вони можуть приняти.

Томас Мек Меґон, президент юнії ткацьких робітників, заявив, що коли розпорядок уряду не буде відкликаний, 400,000 робітників цього промислу вийдуть на страйк.

Юнія „Амалґамейтед Асосіейшен, Стіл енд Тин Воркерс" заявляє, що вона вийде на страйк, як робітникам не признасться права вибирати своїх представників для збірних переговорів за умови праці. Юнійні провідники кажуть, що сталевий кодекс не дає робітникам нічого.

СУД ПРОТИ УРЯДУ И РОБІТНИКІВ.

ВИЛМИНҐТОН (Делавар). — Джан П. Нілдс, окружний федеральний суддя, відкинув домагання федерального уряду видати заборону проти вмішування сталевого підприємства Віртон Стіл Ко. у вибори представників робітників.

Суд відмовив заборони, опираючися на закон Нориса й Ла Ґвардії, котрий не дозволяє судови видавати заборони без переслухання свідків на публичній розправі. Подруге, суди не видають таких заборон тоді, коли заяву позовника щодо фактів піддано сильним сумнівам.

Рішення суду є поважним ударом для уряду президента Рузвелта й для робітничих юній.

ПРОПАҐАНДА ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ АРМІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Перед військовим комітетом палати послів виступали як свідки Дерн, теперішній секретар війни, та Нютон Бейкер, секретар війни з часів великої війни, й оба домагалися ухвалення проєкту Томсона, котрий встановляє силу американської армії на 165,000 мужа й 14,063 офіцирів.

Оба свідки заявили згідно, що теперішня армія, котра має 128,000 жовнірів, не вистарчає. Оба показували на загальний світовий неспокій та на узброєння кождої держави від стіп до голови.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ПРОБНОГО ПЕРЕСИЛАННЯ СЦЕН ТЕЛЕВІЗІЄЮ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Річна конвенція радіових інжинірів бачила тут у вівторок образки сцен, які пересилано при помочі телевізії з Емпаер Стейт Билдинг у Ню Йорку.

Рухомі образки переслано на віддаль 90 миль. Одначе на дорозі між двома кінцевими пунктами треба було уладити посередню стацію. Інжинірі Енґстром та Сворикін, котрі найбільше причинилися до цього винаходу, пояснили конвенції винахід.

ЛЕТНИЧІ ВИПАДКИ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт приняв французьких летунів Кодоса й Россі, котрі перелетіли з Парижа до Ню Йорку.

7 осіб згинули в 4 летничих випадках в Америці в середу. Коло Ню Кесл, в стейті Індіяна, впав літак Кенета Рутерфорда й Гомера Вовертона; оба летуни згинули в полумінях літака. На міськім летничім полі в Менсфілді, Огайо, впав літак, котрим керував Ґарі Росел; його 2 пасажири згинули на місці, а пільот лежить у шпиталі тяжко ранений. У Годжкинс, коло Шікаґо, впав літак підприємства „Америкен Ервейз"; Едвард Ветердон, головний летун підприємства погиб на місці, а його товариш, теж летун того самого підприємства, котрий учився літати, лічиться в шпиталі.

У Денбері, в стейті Конетикот, розбився у вівторок в ночі великий літак підприємства „Юнайтед Ерлайнс". 9 пасажирів та 3 летуни підприємства вийшли з ріжними покаліченнями, з котрих, на щастя, нічиє не показалося тяжким.

ВЕЛИКІ ПОЖАРИ ЛІСІВ У ГОРАХ АДИРОНДАКС.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Коло Саранак Лейк горять ліси. Фронт пожару заняв уже довжину 10 миль. Згоріли досі понад 10,000 акрів вартісного ліса. Пожар загрожує самотним фармерам, ба навіть цілим оселям, котрі тут удержуються з дітників. Багато фармерів спакувалися вже до втечі.

САМОГУБСТВО ЧИ ВБИВСТВО?

САКРАМЕНТО (Каліфорнія). — Поліційні детективи, котрі розслідували причини смерти 22-літньої дівчини Вірджінії Джансон, якої недопалене тіло знайдено в однім ґаражі, прийшли до переконання, що дівчина облялася сама ґазоліною та підпалилась, бо боялася, що божеволіє.

Батько дівчини, стейтовий скарбник та кандидат на ґовернора, наняв психіятрів і детективів, щоби доказати, що поліція помиляється. Родина покійної каже, що це неможливо для дівчини роздобути десь баньку ґазоліни, мандрувати з банькою кілька бльоків, зайти до чужого ґаражу й там довершити самогубства.

НОВИЙ КУЛАЧНИЙ ЧЕМПІОН.

У „Медисон Сквер Ґарден Бовл" у Лонґ Айленд Сити, Ню Йорк, відбулася в понеділок кулачна бійка за чемпіонат світа в клясі „велтервейт". Дотеперішній чемпіон Мек Ларнин програв на користь Барні Роса. По 15 „равндах" судді розділилися щодо признання перемоги, і тоді „рефері" рішив у користь Роса. На бійку прийшли були 60,000 глядачів, котрі заплатили вступу 225,000 долярів.

„ДОБРОВІЛЬНА" ВНУТРІШНЯ ПОЗИЧКА БОЛЬШЕВИКІВ НА ЗБРОЄННЯ.

(УП) Московські кореспонденти західньо-европейських ґазет доносять, що московські можновладці розписали нову внутрішню позичку на 3.5 міліярда карбованців. „Тан" пише, що Москва одного гарного дня пишалась безконечною скількістю плякатів, які закликали всіх підписувати позичку. А большевицька преса зазначує виразно, що для успіху позички замало є ентузіязму; треба більше занятись технікою підписування позички, а головно по селах, при чому партія мусить все діло позички контролювати. А це значить у практичній мові, що всіх робітників обложать примусово позичкою у висоті одномісячного заробітку. А друга частина московської преси твердить, що в заміну за позичку будуть робітники тішитися великою боєспосібністю пролетарської армії. В першу чергу має позичка бути примінена на розбудову воздушної фльоти. В певних польських кругах таке ставлення справи Москалями викликало занепокоєння, бо Поляки здають собі справу з того, що воздушну фльоту можна на протязі дуже короткого часу перекинути з Далекого Сходу на близький Захід.

ЖИДІВСЬКИЙ ПІДСТУП.

В Кремянці жиє Шулім Кац, що має сім дорослих доньок, яких ніяк не може видати замуж, бо не мають приданого. Тільки в наймолодшій Естері залюбився богатий американський реемігрант і рішився з нею оженитись. Коли прийшло до вінчання і молодята стануди під бальдахимом, наречений зміркував, що його наречена, хоч була завоальована, має не сині, але чорні очі. Тому здер з неї воальку і побачив перед собою найстаршу доньку Каца. Зчинився крик і наречений утік з мешкання, вирікаючись одної і другої дівчини. Показалося, що Кац хотів його обдурити і в останній хвилині перемінив наймолодшу доньку на найстаршу, думаючи що залюблений жених цього не зміркує.

ВДУШИВ СВОЮ МАТІР.

В селі Камінка-Бичків вдушив Онишко Горицько свою матір за те, що вона не хотіла записати йому майна. Горицькову похоронено і записано, що вмерла природньою смертю, але по кількох днях розійшлася по селі вістка, що Горицькову вдушено. Поліція розпочала слідство, а зчерги на доручення судової комісії екстумовано тіло покійної. Підчас секції виявилося, що Горицькову вдушено. Під замітом злочину арештовано її сина, який признався до цього звірського вчинку.

МОСКОВСЬКО БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА НА УКРАЇНІ.

(УП) З приводу дня преси „Ізвестія" з 5. 5. 34 подають цифри щодо українсько-большевицької преси. В 1932 р. мала Україна 1,139 ґазет, в 1933 вже 1,939, а тепер має 2,180 ґазет. В цілому Союзі лиш одну третину преси видають немосковськими мовами, або, як пишуть офіціяльно, мовами „нацменшостей", хоч по закону там таких нема. Але закони є лише на експорт, а не для внутрішнього вжитку. Скількість так званих всесоюзних (читай московських) ґазет зросла за час від 1929 р. 40 разів. З ґазет, що появляються на Україні, є 89% українською мовою, а решта іншими. На особливу увагу заслугують так звані „політотдельні" ґазети, себто найчорніші серед чорних круків, бо чисто московсько-большевицькі. В чорних круків деколи помітно викиди совісти за службу Москві, а в тих найчорніщих ні. Білорусь мала в 1925 р. 42 ґазети, а тепер має 265.

ПОЛЬЩА МОРСЬКОЮ ПОТУГОЮ.

(УП) Польська военна фльота складається тепер з двох модерних, збудованих у Франції торпедовців по 1,540 тон, „Віхер" і „Буржа", трох підводних човнів, „Вовк", „Рись" і „Жбік" (від 980—1,200 тон), одного більшого корабля „Славомір Червінські", пятьох бувших німецьких торпедочовнів „Мазур", Краковяк", „Куявяк", „Шльонзак" і „Подгалянін". Крім того мають вони ще два гарматні човни: „Командант Пілсудський" і „Ґенерал Ґалєр". Дальше є ще транспортовий корабель „Вілія", мірничий корабель „Мева" і вишкільний корабель „Іскра" та кілька міношукачів. Відділ гидроплянів стаціонований в Пуціґу. Кілька морських одиниць ще будують. Під оглядом фльоти Польща перевищає всі прибалтійські держави. Польська торговельна фльота має 56 кораблів тонажом 64,953 тон. Має три самостійні корабельні товариства. Експорт і імпорт через Ґдиню виносив у 1933 році 4,738,792 тон, з чого польські кораблі транспортували 819,-021 тон. На найближчих 10 літ предвиджено будову 13 нових кораблів. Один з них на днях вже спущено на воду. В Триєсті будують для Польщі один великий океанічний корабель.

Як бачимо, то Польща розбудовує свою фльоту, навіть не думаючи над тим, щоб зректись доступу до Балтійського моря. Навпаки, вона закріплює на Балтику своє становище. Чим більша буде фльота, тим кращий вона мусить мати доступ до моря. І тут може прийти до зудару з тими, які теж хотіли би мати доступ до моря в тому самому місці. Але це ще музика далекої будучности.

ВЛАСНИЦЯ КАМЯНИЦІ В НУЖДІ.

В Соснівці збожеволіла одна власниця камяниці, в якій живють 28 льокаторів. З причини безробіття вони не платять комірного, хоч рівночасно скарбова влада стягає податки, а міська комісія наказує ремонт. Власниця камяниці не має з чого жити і все те довело її до такого нервового розстрою, що вона збожеволіла.

ПЕРЕМІЩЕННЯ ПОЛЬСЬКИХ ҐАЗНІЗОНІВ.

(УП) Англійська преса подає, що Польща зміняє знад німецької границі свої гарнізони і приміщує їх здовж границі чеської. Скільки в цьому правди, невідомо.

ВЛОМНИКИ УСИПЛЯЮТЬ І КРАДУТЬ.

До дому при Кучурівській вулиці в Чернівцях вдерлися в ночі невідомі вломники. Там мешкає Калман Айґенштайн з двома доньками та його зять, д-р Мозес Айґенштайн, дентист, де він має й свою лікарню. Вночі збудилася стара Айґенштайн від якогось шелесту в спальні. Їй здавалося, що якась на чорно завинена особа ходила по спальні. Вона думала, що це сон, і заснула. Рано викрито, що з шафи в спальні викрадено грошеву касетку з 50,000 левів, а з ординаційного покою з грошевої шафи 100 тисяч левів і багато золота. Викрадено разом річей і грошей на суму 200,000 левів. Поліція ствердила, що при цій роботі були спритні спеціялісти. Вони повідчинювали двері й шафи підробленими ключами, а всіх хатних приспали якимсь способом.

ЗА СІМ ДЕКА ВЛАСНОГО ТЮТЮНУ.

Львівський апеляційний суд розбирав справу Миколи Мушуляка з Баторівки, пов. Копичинці, засудженого скарбовою владою за безправне посідання сімох дека тютюнового листя, яке виросло на його городі. За те відповідав він перед окружним судом у Чорткові, який засудив його на 1,000 зл. гривни і 10 днів арешту. Апеляційний суд показався лагіднішим, бо засудив його за те саме на 100 зл. і 5 днів арешту.

ПОВОРОТ З РОСІЙСЬКОЇ НЕВОЛІ ПІСЛЯ 20 РОКІВ.

Німець Андрій Купріх зі села Дедрат у Семиґороді служив у 62 .полку піхоти у Тирґул Муреш. 1915 р. був він на російськім фронті й попав у полон. Його відвезли до Петропавловська в Сибірі. Коли вибухла большевицька революція, полонені, пущені на волю, мусіли жити з милостині населення. Купріх дібрався 1922 р. до Києва й працював там у фабриці аж до 1934 року. Там він оженився з Евґенією Деміcхето, з котрою має 8-літню доньку, що її привіз з собою до Румунії. Купріх оповідає, що большевики продають харчі за чужу валюту, за золото й предмети з золота. Ціни такі: 1 кґ. мяса 20 рублів, 1 кґ. молока 1 рубель, 1 кг. хліба 3 рублі. Він привіз зі собою на показ кусник хліба дуже лихої якости, якого їсти не можна.

ОБЛЯЛА НАРЕЧЕНОГО СПІРТОМ І ПІДПАЛИЛА.

В Семяновіцах посварилася якась Анна Баронівна зі своїм нареченим Й. Кірхом. Підчас суперечки Баронівна вхопила пляшку зі скаженим спіртом, обляла Кірха, а опісля взяла сірники й підпалила. В одній хвилині Кірх замінився в живий смолоскип та почав взивати помочі. На крик нещасного збіглися сусіди і вратували Кірха. У безнадійному стані відвезли Кірха до лічниці, а Баронівну арештувала поліція.

НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ ВЕЛИКА ПОСУХА

МОСКВА (Росія). — Совіти вже признають офіціяльно, що їм грозить велика небезпека від посухи. Тому підвищено ціни на хліб.

Найбільше потерпіла від посухи Україна, особливо райони одеський і дніпропетровський. Як на протязі тижня не впадуть дощі, пропаде ввесь урожай.

СВЯТО КОЗАЦЬКИХ МОГИЛ ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ.

ЛЬВІВ. — Ґотується велика прогулька на день 8 червня до козацьких могил під Берестечком. Волинська польська адміністрація заборонила минулого року прогульку до цих могил. Але це людей не стримало й могили ті відвідали великі маси народу. До тих могил, як пишеться в українських ґазетах, мандрують православні Волиняки і Поліщуки, як теж Українці чреко-католики з Галичини. Всі приходять, щоби поклонитися останкам козаків, котрі полягли там у 1651 р. З кождим роком зачинають ті відвідини приймати чимраз більший характер українського національно-церковного свята.

ПО 15 ЛІТАХ ВЯЗНИЦІ ДОКАЗУЄ СВОЮ НЕВИННІСТЬ.

САМБІР (Західня Україна). — Польський наглий суд у Самборі засудив у 1919 р. на кару смерти поручника української армії, Банькова, за те, що без суду велів розстріляти двох польських вояків. Засудженому перемінено кару смерти на безреченцеву вязницю, яку він далі відбуває. Засуджений заперечив свою виновність. А потім з тюрми шукав листовно свідків нових, котрі виказалиб його невинність. І ото вдалося знайти адресу одного австрійського полковника, команданта дивізії, в склад якої входив той полк, у якім служив Баньків. Полковник тепер стверджує, що в часі, коли розстріляно польських вояків, Баньків знаходився деінде. Полковник мешкає в місті Ґрац, в Австрії.

СМЕРТЬ ВДОВИ ПО УКРАЇНСЬКІМ СОТНИКУ.

СТРИЙ (Західня Україна). — Померла Михайлина Ничаїв Колодницька, вдова по Омеляні, ґімназійним професорі і сотнику Української Галицької Армії, що погиб у визвольній боротьбі на Великій Україні. Покійна вдова осталася по смерти мужа без усяких засобів до життя, бо польський уряд відмовив їй вдовичої платні. Та проте з праці рук вона змогла виховати і вивести в людей троє сиріт, не занедбуючи і громадянських обовязків. Українське громадянство в Стрию уладило Покійній маніфестаційний похорон.

МАСОВІ СУДИ НАД КОМУНІСТАМИ.

БЕРЛІН. — Розпочато карні розправи проти кількох тисях комуністів, обвинувачених за те, що на протязі останніх двох років намагалися на Шлеську і в інших частях держави викликати революцію.

Для приспішення ведення процесів заведено масові суди. І так розпочато в Бресляві карну розправу за державну зраду проти 111 комуністів.

І В КИТАЮ НАСТУПАЮТЬ НА ЧЕРВОНИХ.

ГОНҐКОНҐ (Китай). — Нанкінґ і Кантон подали собі руки і розпочали спільну офензиву проти першої, третьої і девятої комуністичної армії.

ПОЛЬСЬКІ НАЦІ ПРОТИ ЖИДІВ І СОЦІЯЛІСТІВ.

ВАРШАВА. — Тому два місяці повстала в Польщі фашистівська партія на зразок німецьких наців. І відразу виявила велику активність. Має вже тепер до розпорядимости денник і зорґанізовану міліцію.

Польські наці найбільше непокоять Жидів. В останній сутичці наців з Жидами ранено на вулицях Варшави 9 осіб. До наців приступають найбільше безробітні й нижча середня кляса. Кажуть, що в Польщі поширюється тепер антисемітизм і це йде націстам на руку. Вони теж наступають і на соціялістів. Недавно напали на клюб соціялістичної молоді. При тім прийшло до револьверової перестрілки.

Підчас останніх муніціпальних виборів у Львові прийшло теж до крівавої бійки між польськими націстами і жидівською молодю. Молоді Жиди боронили старих Жидів. Як подають часописи, арештовано тоді 45 націстів.

КЛЮНИТЬ ГОЛОВУ ПЕРЕД ФРАНЦУЗАМИ ПАТРІОТАМИ.

БЕРЛІН. — Заступник канцлера, фон Папен, заявив заграничним кореспондентам, що Німці клонять голови перед тими Французами, котрі в Сар намагаються прилучити ту територію до Франції. Це є дійсні французькі патріоти. І проти них нічого не можна мати. І як Сар повернеться до Німеччини, казав далі Папен, то тим патріотам не спаде волос з голови. Вони дістануть таке забезпечення, якого собі бажають.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОХОРОН ДЛЯ ГЕРОЯ.

ТОКІО. — Назначено день 5 червня днем національного похорону тлінних останків адмірала Тоґа, японського героя з часів російсько-японської війни. Всі школи й урядові канцелярії будуть в той день замкнені.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з анґлійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧОМУ „НАЙРА" НЕ ДАЄ ПІЛЬГИ?

Останніми часами піднято три критики проти політики уряду, яка зміряє до відбудови краю. З одного боку підноситься з критикою ґрупа бизнесменів з Оґденом Милсом на чолі, з другого боку виступає з критикою ґрупа громадянських діячів, з третього комітету для розгляду урядових заходів до відбудови краю з Кляренсом Даровом на чолі.

Щодо першого критика, то хто знає Оґдена Милса, той знає, чого від нього ждати. Він протестує проти реґуляції бизнесу і фінансів, і цьому ніхто не дивується, бо Оґден Милс був би за всяку реґуляцію, лише не за таку, яка відноситься до бизнесу.

Цікавіші дві інші ґрупи критиків. Ґрупа громадянських діячів має таких людей, як: Освалд Ґарисон Вилард, редактор тижневика „Нейшен"; Пол Келоґ, редактор місячника „Сорвей"; Брус Бливен, редактор тижневика „Ню Репоблик"; відомий католицький діяч о. Джан А. Райен і інші. Вони кажуть, що пробним каменем політики відбудови краю є розділ маєтку. Вони критикують „Найру" за те, що вона не змінила розділу маєтку, себто не збільшила приходу робітника. Прихід робітника, кажуть вони, може збільшитися тільки завдяки зорґанізованій силі робітників, але „Найра" нічого не зробила для узаконнення йній. Через „Найру" ціни на товари піднеслись, але заробіток робітників в найкращому випадку лишився на тій самій висоті. Фабриканти мають захорону, але ні робітники ні споживачі не мають. Уряд пробує дещо зарадити біжучим лихам безробіття, але не розвязувати безробіття ґрунтовно.

Рапорт комітету Дарова критикує „Найру" з іншого боку. При своїм установленню цей комітет дістав завдання прослідити вплив „Найри" на заведення монополів у промислах. Отже Даров відповідає на це питання просто, що „Найра" в багатьох випадках скріпила монополь, себто нищила свобідну конкуренцію. Як разячі приміри цього Даров вичисляє промисл сталевий і фільмовий. Уряд хотів обмежити свобідну конкуренцію в цих промислах, але, збираючися встановляти ціни для цих промисловців, віддав те завдання великим підприємствам, а ці використали це для нищення конкурентів. Серед таких умов малий бизнесмен, котрого інтереси уряд мав намір охороняти, доробляється жебрацької торби.

Ось такі доволі неприємні річи мусить вислухати федеральний уряд та його начальник, президент Рузвелт. Та вислухати він їх мусить, бо ми жиємо в демократичній країні, в якій громадянин має право підняти критику публичних справ та вказати на недостачі кождого урядового кроку.

ЯПОНІЯ Й ЕВРОПА

(УП) Недавно вийшла в Італії невеличка брошура під заголовком „Японія проти Европи". В брошурі вміщено цикль статтей з японських ґазет „Осака-Майніші" і „Токіо-Ндші-Ніші", писаних Японцями. В першій мірі статті ці торкаються сучасної міжнародньої ситуації в торговлі. Перевага Японців і їх хитрий підхід до справи виявляються у виводах занадто яскраво. Нижче подаємо в перекладі кілька з них скорочено, щоб і наших читачів поінформувати ближче про те, що діється тепер і які вигляди має Европа на будуче.

До Панів Европейців.

Велика частина Европейців, а між ними й фаховці від політики та фінансів, не мають навіть найменшої уяви про нинішню могутність і працездатність японського цісарства. Держава сходячого сонця нараховує нині 70 міліонів мешканців. Крім того в Кореї живуть іще 20 міліонів Японців, а з Манджурією та Джеголом сягає загальне число Японців понад 125 міліонів. За населенням вона більша від найбільших нинішних потуг світа: Америки, Совітів та Анґлії. Поступ, який зробила японська індустрія в останніх часах, не має собі рівного в світі. Перед 50 роками не мала Японія ще ніяких індустріяльних споруджень, а нині то в деяких областях, як прим. ткацька і ґумова промисловість, осягнула скількістно европейський рівень, а якісно не дуже вже відстає. Зате у відношенні продажних цін за ті вироби, то Японія далеко побила своїх конкурентів.

Ви, Панове Европейці, а передовсім ви, Анґлійці, позволили собі при кінці минулого століття і на початку цього, як лише ваша індустрія дійшла до вершка свого розвою, на всякі вигоди. Ви піднесли загальний життєвий рівень і розраховували на це, що світовий експорт на віки останеться по всім правам вашим. Алеж світ не стоїть на місці й не чекає на вас, якщо ви не можете йти з ним вперед такимже самим темпом. Ми не вагаємося сьогодні ствердити факт, що японська ткацька індустрія кождого дня побиває безпощадно европейську, а це тому, що ви забули основне правило торговлі, а саме, що треба продавати дешево. Покупна спроможність усіх країв світа, де жиють ваші покупці, дуже мала і тому ми вважаємо, що намір нашої індустрії продавати товари по найдешевших цінах є з загальнолюдського становища багато кориснішим, ніж ваша тенденція задержати високі ціни. Ви, Анґлійці й Европейці, думаете лише про великі зиски і вдержання високого життєвого рівня ваших робітників, а ми думаємо над тим, як дати заняття нашим робітникам та як вигодити міліонам Азійців, Африканців, полудневo-Американців, наших покупців, що жиють у порівнанні з Европейцями більше, як скромно. Як Японія продає тим народам тканину по 2 одиниці за ярд, то чомуж би мали вони платити Европейцям 4, а то й 6 одиниць за той сам товар?

Заробітна платня.

Ви закидуєте нам, що ми платимо своїм робітникам дуже мало, та що вони ледви жиють. Ми цей закид заперечуємо. Колиб наші робітники примирали з голоду, то вони не були би в стані щонебудь продукувати. Тимчасом доказано, що японський робітник виконує більше за годину при варстаті чи в фабриці, як ваш. Ріжниця полягає в тому, що життєвий рівень японського робітника є нижчий від такогож рівня робітника анґлійського чи европейського. Наші робітники живляться рижом та рибою, а ваші потребують хліба та мяса. У нас кліматичні умовини такі, що ми можемо жити в деревляних домах зі скромною обстановкою, а ваші робітники потребують солідно сконструованих домів та люксусових меблів.

Щож ми в тому винні, що наша система є дешевша, як ваша? Одначе не думайте, що через це наші робітники почувають себе нещасливіше, як ваші. Якби ви предложили нашим людям свої доми і ваш спосіб життя, то вони відказалибся від них, бо їм булоб тяжко до них привикнути. Крім того, мусимо вам сказати, що наші люди з пересічного місячного заробітку 30 ен, себто коло 26 франків, ще дещо заощаджують і віддають до щадниці. Наші промисловці мають іще непередвиджені видатки на спальні доми, лічниці, спортові площі і дають кождому робітникови по 2 кімоно річно, а ваші тих видатків не мають. Отже є ясним у ґрунті річи, чому ми можемо продавати дешевше, як Европейці. Це не є ніякі таємниці, а чисто льоґічні висновки: 1) дешева робуча сила, 2) модерні заводи зі зраціоналізованою методою праці, 3) малі видатки на заряд, 4) брак страт на дебіторах (бо ми продаємо лише за готівку, а ніколи на кредит), 5) догідний водний транспорт.

В часі одної подорожі до Лондону ми порівнували анґлійські ціни з нашими, купуючи ріжні товари в анґлійських товарових домах. Ось вам примір: 1) скляні вази 3.56 фр., а наші 1.19 фр.; 2) тенісові черевики 1.98 фр., а наші 0.79 фр.; 3) електричні жарівки 0.99 фр., а наші 0.40 фр.; 4) ґумові плащі до роверів 5.93 фр., а наші 0.79 фр.; 5) один ярд шовку 4.67 фр., а наш 1.58 фр. При цьому не треба забувати, що в ціну наших товарів враховано й експорт з Японії до Лондону та анґлійське мито. Анґлійські товари виробляють в Анґлії.

Нашими товарами заповнені нині всі пристані і всі краї, ба навіть найдальші закутки Африки, Америки й Европи та Океанії. Всюди попитують за маркою „вироблено в Японії" і купують наш товар по дешевих цінах. Так як за законами природи вода пливе все в найнижче положене місце, так і експорт найбільше приносить користи тому, хто найдешевше продає. Ним кермує закон запотребування. Це є наш шлях, який вказала нам історія, а дальше й теперішній досвід. З цього ніхто не зможе нас завернути.

Внаслідок цього ми, Японці, дуже мало склонні до якихнебудь переговорів щодо розподілу світового ринку збуту. Ми з ввічливости будемо брати участь у таких балачках, ба навіть і договори можемо підписувати, але в засаді до всього того ставимося скептично і недовірчиво. Не віримо в це, що торговельної війни можна уникнути якимись договорами. Вона все була, є і буде актуальною. Всякі порозуміння могли би бути для нас шкідливі, бо вони приспалиб нашу чуйність хвилевими виглядами на великі зиски і ми тоді забулиб за конкуренційну боротьбу. В цьому випадку булоб можливим, що одного гарного дня ми пробудилисяб зі сну і ствердили факт, що всіх вибив з позиції якийсь новий чинник, напр. Китай, який не був причасний до договору. Зрештою Европейці занадто заняті своїми власними внутрішньо-континентальними справами, щоби могли над чимсь подібним подумати. Прочитайте їхні ґазети. Вічно одно й те саме, суперництво Франції і Німеччини, балканські пакти і т. п. Це такі справи, які не інтересують ані нас, Азійців, ані Африканців, ані Американців. Треба, щоб Европейці привластили собі ширший світогляд, не дрібничково-европейський, а світового розміру.

Низькі кошти виробництва в Азії мають перевагу над високими европейськими. Щож до Японії, то треба признати, що перемога в бавовняно-ткацькій індустрії є от-от по нашому боці. Европа, хоч-не-хоч, мусить примиритися з фактом, що її монопольне становище в світі вже належить до минувшини.

Продукція й експорт.

В 1932 р. мала анґлійська ткацька індустрія 50 міл. веретен (перед війною 55 міл.). У Японії було їх перед війною 2.3 міл., а в 1932 р. вже 8 міліонів. Анґлія вивозила перед війною 7 міліярдів ярдів тканин, а в 1932 р. 2.02 міліярда. Японія експортувала в 1932 р. 2.03 міліярдів. У томуж році Анґлія експортувала до Індії 600 міл. ярдів, а Японія 643 міл. ярдів тканин. Европейське запотребування на бавовну виносило в 1913 р. 12 міл. звоїв, в 1932 р. вже лише 8.6 міліонів. Азія натомісць сконсумувала в 1913 році лише 4 міліони звоїв, а в 1932 вже 8 міліонів. Виходить отже, що запотребуваня Азії є більше від американського й майже дорівнує Европі. В европейських ткацьких фабриках працюють 100 міліонів веретен, в Америці 36 міліонів, а в Азії лише 21 міліонів.

Пересічно працювалось на тиждень в Европі в 1932 р. 40 годин, в Індії 60 годин, в Японії 100 годин, а в Китаю аж 130 годин. Продукція веретена за 48 годин: ч. 40 Японія 42 лібри, Анґлія 36; ч. 30 Японія 40 лібер, Анґлія 37; ч. 20 Японія 49 лібер, Анґлія 43.

А вже зовсім видумкою є те, що наша перевага полягає в обезвартісненні нашої валюти. В ткацькій промисловости сирівець творить 60% вартости, а фабрикація й побічні видатки лише 40%. Якжеж сирівці по всьому світі і всім продаються по однакових цінах, то ясно, що наша перевага з обезвартісненої ени відноситься лише до тих 40%.

Крім бавовняно-ткацької індустрії розвинулася в нас в останніх часах ще й індустрія штучного шовку. Вона по Америці стоїть на другому місці в світі і випередила Італію, Анґлію й інші країни. Щоби мати уяву про те, як вона просперує, наведемо ті зиски, які в останньому році мали 5 найбільших японських компаній: Тейкоку 8.4 міл ен (72% закладового капіталу), Курашікі 4.4 міл. ен (70% капіталу), Асачі-Бемберґ 5.25 міл. ен (32% капіталу), Шова 4. міл. ен (97% капіталу), Тойо 4.3 міл. ен (58% капіталу).

При такому зиску є можливим іще й дальше зниження цін штучного шовку, колиб цього вимагала конкуренційна боротьба.

Проти офензиви.

Европейські краї й Індія розпочали митову війну з нашою розвиненою індустрією. Примінюється також визначування контингентів та бойкот. Коли це в першому моменті викликає в нас затрівожения, то при ближчому розгляді справи ми бачимо, що нема чого боятись. Боротьба такими методами є двосічним мечем, який може звернутись нераз і проти того, хто ним воює.

Як Індія побачила, що ми в той же момент перестали в неї купувати бавовну, то заразже примирилася з нами. Не треба забувати, що Японія купує в Індії річно 1.6 міл. звоїв бавовни, коли в той же час купують Франція 136,000, Німеччина 99,000, Італія 97,000, а Анґлія знизила закуп до мінімум. Отже ясно з того, що індійський ринок знаходиться в наших руках і колиб Анґлія спробувала змусити індійського селянина не купувати наших тканин, то ми в заміну за це полишилиб йому його бавовну, яку він продукує. А тоді ми побачилиб, що моглоб статися. На випадок війни з Анґлією ми можемо перестати купувати бавовну в Індії і в Австралії, а купувати її нпр. в Арґентині. В рахунковому зіставленні наш експорт виглядає так: Британська Індія 32%, Голяндська Індія 17%, Єгипет 9%, Китай 9%, Туреччина 2%, Манджурія 5%, Маляйський півостров 4%, Африка й Океанія 8% і Европа 6%.

Колиб навіть европейські держави постановили зовсім бойкотувати наші товари, то це на нас не дуже відібється, бо ми на цьому стратилиб консумента лише на 6% наших виробів. Зате ми моглиб розвинути значно краще нашу торговлю в Полудневій Америці, Африці, Азії, себто в краях, які не узнають імпортованих з Европи наук і теорій. В рамах Британської імперії були держави, які не захотіли по наказу Анґлії підвищувати мито на наші товари й купувати виключно товари анґлійські, бо вони не хотіли утруднювати життя туземцям. Згадаємо такі краї, як Цейльон, Куч, Непаль, Кенія, Уґанда, Танґанаїка, Конґо, далі краї Сіям, Афґаністан і Персія, де ми можемо ще дуже багато осягнути.

Ми без усякої журби й страху даємо Европі змогу наступати на нас. Як вона наложить на наші товари високі мита, то тимсамим буде змушена підвищити ціни на домашні товари. А це виведе з рівноваги життєвий европейський рівень у порівнанні з іншими континентами. Тут здалосяб пригадати факт, що Анґлія стратила свої американські кольонії лише через свою лиху митну політику.

Завданням індустрії є продукувати товари для свого й чужих країв і продавати їх по умірковану цінах. Це й є ціль, яку собі поставила японська індустрія і до її осягнення вона змагає.

З вище наведеного хіба недвозначно виходить, яку перевагу має Японія над Европою під кождим оглядом. Тому й не диво, що Японія знаходиться тепер у наступі, а Европа на кождому кроці у відступі.

Ф. Гер...

ПОГОНЯ В ГОРАХ.

Епізод при кінці українсько-польської війни.

4)

— Переночуємо? Не ліпше було би використати також ніч?

В зимі і такий провідник міг би зблудити. Се одно. Друге, ми оба видержали би такий марш. Жінка і батько мусять відпочати, переспатися.

— Вониж вигідно їдуть собі...

— Лиш до тої колиби. Від колиби і вони підуть пішки.

— Коні лишаться?

— Лишаться в колибі. До колиби дістануть сіно. Провідники, приставивши нас до границі, вернуться і возьмуть собі коні.

— То безпечні, за границею будемо аж завтра перед вечером?

— І завтра ще ні, бо то далека і через сніг тяжка дорога.

— Сніг щойно зачав порошити. Ідеться цілком добре.

— Тут чим вище, тим грубша верства снігу. Під границею будемо западатися по коліна.

— Деж ми ту другу ніч переночуємо? Також в колибі?

— Другий нічліг буде троха ліпший, бо в руїні хати. Там, де задержимося на другу ніч, була колись клявза. Глибоким звором пливе там потік. Поперек звору вибудували 35 метрів високу гать з деревляних кльоців, і нею загатили потік. Сперта вода піднималася вгору і виповняла гать. Таким способом зробився великий, 35 метрів глибокий став. Гать мала в долині великий спуст, який можна було відчинити і воду з клявзи випустити. Зрубані кльоци стягали в корито потока аж до його устя в ріку. Також до його устя в ріку. Коли тих кльоців назбиралася велика сила, спускали воду. Вода бухнула, поривала кльоци, несла їх до ріки, і рікою далі. Коли вже вся вода з клявзи виплила, її замикали і робота зачиналася наново. Ось так раньше сплавляли у нас дерево.

— Тепер вже ні?

— Від кількох літ возять вузькоторовою залізничкою.

— Клявзи вже нема?

— Клявза ще є і порохніє. Не виплатиться демолювати її, тож полишили.

— І той став ще є?

— Води в клявзі вже нема, бо клявза відчинена. При сій клявзі мешкав її сторож. Тепер сторожа нема, бо й він вже непотрібний. Хата, в котрій сторож мешкав, ще стоїть, бо тут, де матеріял такий дешевий, і хату не виплатиться розбирати. Вона вже сильно поруйнована і піч розвалена, та на захист перед дощем, снігом і вітром, вона ще цілком добра.

Мовчки ішли далі. Себто, Богдан і Павло ішли, бо старий Оравський і молода Оравська далі їхали, не злізаючи з коней. Ще не цілком смерклося, коли підїздили до колиби.

— Маємо щастя! — сказав Богдан, бо куриться. Значить, вони дома.

Колиба була шестигранна. Підвалиною був шестигранний, пів метра високий вал з глини. На сім валі спочивав шестигранник з обтесаних грубих кльоців ялини. На сих кльоцах спирався стіжковатий дах з отвореним вершком, заступаючим комин. В середині, попід обрамовання з кльоців ішла груба верства сіна. Було се леговище для кождоразових мешканців колиби. По середині було уліплене з глини, пів метра високе, паленище, на котрім в зимі горів вічний огонь. В літі огонь горів там тільки тоді, коли треба було щось зварити.

До колиби увійшов лиш лісничий, щоби спершу побачити, хто там є. Два робітники з Закарпаття, котрі від кількох літ приходили сюди на заробітки, і котрих Оравський знав, сиділи при огни і варили кулешу. Поздоровивши їх, лісничий спитав:

— Чи в тій колибі блохи вже вимерзли?

— А чому пан питають? — спитав старший, коло сороклітній Прокіп. — Може хочуть ночувати тут? Пан може на польованню? Може й гості є які?

— Є гості, — відповів лісничий. — Є нас четверо. Між ними й моя жінка.

— Бліх вже нема. Богу дякувати, вже давно вимерзли. Вже в жовтни не було їх. Місця тут досить. Як люди ляжуть за покотом, то і двацять влізеться цілком вигідно. Колиба велика.

Богдан закликав своє товариство і вони увійшли в колибу. Зараз кинулися на сіно, щоби повитягати свої кости. Богдан попросив Прокопа, щоби на огонь поставив воду, бо хоче зробити чай. Прокіп з великою охотою зробив се, бо знав, що й він дістане. Очевидно, також надіявся, що чай буде з румом.

Відпочавши троха, лісничова із свого плечака виймила шинку, хліб і ще дещо. Лісничий виймив горівку. Самі їли і почастували обох робітників. Коли вже всі попоїли, і позакурювали, хто папіроску, хто люльку, лісничий звернувся до робітників, і спитав:

— Чи ви і в зимі зайшли би на той бік туди попри клявзу?

— А чомуж би ні! — відповів Прокіп. — Чи я раз туди ходив серед зими, хоч сніги були більші, як тепер. За пару днів, коли тут покінчимо сю нашу роботу і дістанемо наші заробітки, підемо домів. Тут нам вже нема що робити. Погані настали часи. Ся українсько-польська війна не добром пахне.

— А скільки вам тут ще належиться? — спитав лісничий.

— Не багато. Лиш за останній тиждень. Нам дають по три корни за днину.

— Справді гадаєте покинути сі сторони?

— Пан може гадають, що жартую? Спитайте Данила.

Товариш Прокопа, молодий парубок Данило, сказав непитаний:

(Далі буде).

— Я не терплю того Клочурака!

— Я також!

— А ти скільки йому винен?

— Я знайшов ваш пулярес.

Студент. — Так, це мій. А як ви знали, що то мій?

— Бо порожний.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

С. Ш., Тонтон, Масс. — Ваш допис є описом церковного свята й надається найкраще до поміщення в органі дієцезії, до якої належить Ваша церква. Ми, річ ясна, не маємо нічого проти таких дописів, але в нас є ухвала, щоби поміщувати тільки дописи з народніх свят, концертів, віч і т. п.

Н. К., Озон Парк, Н. Й. — Нічого Троцькому не бракує. Їздить собі автомобілями зі службою і секретарями по ріжних містах і жиє в гарних готелях, а притім веде далі комуністичну пропаґанду. Такої „кари" бажав би собі кождий.

В. П., Клівленд, О. — Передавання таких програм є теж і бизнесова справа. І з того огляду не можна писати в такий спосіб, як Ви написали. Треба дати річеву музичну рецензію, писану в спокійнім тоні. Треба виказати хиби програми і виконавців, але не треба на нікого нападати.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

КОЖДИЙ СВОЮ КОЗУ ЛУПИТЬ.

Рапорт генерального прокуратора (секретаря судівництва) про „повінь злочинів" в Америці викликав у львівській „Перемозі" такий відгук: „Так виглядає царство найдосконалішої на світі демократії".

Зараз через Збруч повінь злочинів в Америці звязують звичайно з капіталізмом. Кождий винує того, кого вважає своїм головним чортом.

Нагадується італійська поговірка: „І знов нині дощ! Ах, той наш національний уряд!"

ЯК ЗДЕРЖАТИ ЗАДИРКУВАТІСТЬ ДІТЕЙ?

Таке питання прийшлося розвязувати Лазарусови Д. Росови, вчителеви одної публичної школи в Ню Йорку Він рішив це в цей спосіб, що влаштував для двох 9-літніх хлопців, котрі показували забагато задиркуватости, кулачну бійку в пивниці шкільного будинку.

Родичі хлопця, що вийшов з бійки переможеним, підняли крик на вчителя за те, що він дозволив на бійку. Справу витягнено перед шкільні власти, і суперінтендент публичних шкіл дав учителеви догану за вживання невідповідного способу здержування діточу задиркуватість. Родичі побитого хлопця заспокоїлись аж тоді, як учитель їх перепросив.

Цікаво, що вони зробилиб, якби їх син вийшов був переможцем. Бо родичі переможця проти кулачної бійки не протестували.

АНГЛІЙСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ЗМИСЛ.

Лорд Мекмилен говорив недавно в своїм відчиті про основні признаки англійського думання й політики. Він відріжняв його від французького думання, котре любить виходити від загальної засади, тоді як Англієць не любить загальних ідей, а тільки розвязує одно практичне питання за одним у міру того, як кожде з них виринає.

Американці люблять себе вважати наслідниками англійської політики, але чи не пробують вони тепер у політиці в Америці виходити з загальних ідей?

НЕ ВАРТА ШКІРА ЗА ВИПРАВУ.

75-літний Ден О'Брайен, поет і „король волоцюгів", зайшов до нюйорського магістрату, щоби взяти шлюб з „ветеранкою волокитства", панною Генріетою Ленкен, але, довідавшися, що уряд стягає з кандидатів подружа 2 доляри за дозвіл, а два доляри за церемонію, рішився, що кошти не виправдують підприємства.

Цікаво було би знати, як високо він цінив би розвід, якщо він оженився і щойно тоді переконався, що кошти справи зависокі. Чи сказав би він тоді: щоб оженитись, дав би вола; щоб розженитись дав би два.

ЮВИЛЕЙ ПАРОВОЇ ПЛАВБИ.

У 50 містах Америки відсвятковано 115-ту річницю парової плавби. Є це свято побіди ідеї. Підчас цього ювилею з вітрильних кораблів мало що лишилося.

Тому не від річи буде пригадати цю завзяту боротьбу, яку мусів звести Фултон, котрий придумав покориститись парою для порушування кораблів. Кажуть, що як на ріці Гудзоні в Ню Йорку пускали перший паровий корабель, то якась айриська баба всіх запеняла, що корабель не рушить. Колиж корабель рушив, вона стала завивати: „Ол райт! Нехай собі, що рушив! Але він не зможе стати!"

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ПУСКАЮТЬ ВІДВІДАТИ РІДНИЙ КРАЙ.

Що то Польща за держава, переконався я на своїй власній особі. Жию тут уже якої пів копи літ. Нераз бажав відвідати ще перед смертю рідну землю, але не складалося. Але тепер лікарі приказують виїхати десь у гори, щоби хоч трохи підкріпити організм. Тому рішився я поїхати в наші Карпати. Вже приготовив усе для виїзду. Та на днях одержав повідомлення, що мене не пускають навіть лічитися до тої землі, де я родився, і де жили мої батьки і прадіди. Отак поступають Поляки з нами, американськими горожанами. А щож доперва мусять витерпіти під польським ярмом наші нещасні браття і сестри?

Тимко Милещук.

ЯКІ БАТЬКИ, ТАКІ Й ДІТИ.

Хочу поділитися з односельчанами в Америці й Канаді сумною вісткою, що помер мій дорогий вуйко, Гілярій Будник, зі Слободи Золотої, повіт Бережани. Поховано його 6 травня при великім здвизі народу, бо Покійний був свідомим українським патріотом, головою Товариства „Просвіта" і чесним громадським секретарем 22 роки. Був шкільним товаришем відомого громадського діяча д-ра Михайла Західного, з котрим разом працював на народнім полі в Бережанщині.

Тішуся тим, що покійний вуйко виховав свої діти в патріотичнім дусі. Залучаю один з останніх листів його сина, в котрім пише до моєї мами між іншим таке:

„Дорогі Тіточко! Тут нашому українському народові дуже важко жити під польським гнетом. Прямо годі дивитися на те все спокійно. Вже тепер навіть за якесь слівце проти Поляків ставлять під наглий суд. І багато, дуже багато нашого цвіту наложили буйними головами за свій нарід, за кращу долю, волю і свободу. Але це нас не страхає. Навпаки, додає нам сильнішого духа, більшої ненависти до ворогів. І тому ми живемо надією, що таки прийде слушний час і всі ми як один станемо проти своїх ворогів і визволимося з ворожого ярма та зажиємо вільно й свобідно, як інші народи світа. Деб ми не жили, треба нам усім змагати до цієї цілі, хочби нам прийшлося за те й головами наложити. Вмираючи, будемо принаймні знати, що вмираємо за волю України. А крім того краще вмирати за волю, ніж загибати в неволі, ярмі".

Подала: **Оля Шарик,**
Савт Плейнфілд, Н. Дж.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗ

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестр. ім. Ольги Бесарабової, від. 47, повідомляє своїх членкиць, що місячний мітінґ відбудеться 3-го червня, в годині 2-гій пополудні. Конечністю є, щоб кожда членкиця явилась на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Рівнож проситься тих, котрі ще не змінили своїх грамот, щоб це зробили на тім мітінґу. — Уряд відділу.

ШІКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 301, повідомляє, що звичайні збори відбудуться 3-го червня в годині 1-ій пополудни. На цих зборах буде багато справ до полагодження. Проситься всіх тих членів котрі позабирали тікети на концерт до розпродажі, щоб конче принесли гроші за них, бо інакше не можливо є зробити обрахунку з концерту. Також проситься постаратись о нових кандидатів в члени У. Н. Союза а головно дітей. — П. Підлісний, секр.

Певний знак.

— Чи припадково не заспав ваш директор? В його кабінеті так тихо.

— Коли тихо, то він не спить. Як спить, то хропить!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Український Народній Дім у селі Розношинцях, повіт Збараж.

Поверх чотири роки існує в Ню Йорку Комітет Допомоги Будови Українського Народнього Дому в селі Розношинцях, повіт Збараж. За той час зібрано з добровільних жертв та з балів, які уладжувано, понад 350 долярів.

При кінці березня повідомлено цей комітет, що в селі починається з весною будова Народнього Дому. В звязку з тим комітет вислав уже через Обєднання 200 долярів та веде дальше акцію збірки грошей, щоби знову вислати більшу суму. Подаючи це до загального відома, комітет звертається з просьбою до всіх односельчан зі села Розношинці, щоби поспішили з жертвами на будову просвітнього дому в їх родинному селі.

Першими жертводавцями, які поспішили з допомогою будови Народнього Дому, були отсі громадяни:

По $25 Г. Агрес, І. Агрес, Д. Дячун; по $5: О. Кондрацький, М. Дячун, П. Славута, І. Ковалишин, І. Сухий; по $3: М. Агрес, Т. Яремчук; по $2: Я. Наумович, К. Гарматюк, Л. Шуст; по $1: В. Терлюк, Я. Кравчук, В. Мазуренко, М. Модний, К. Дідич.

Разом із тим комітет закликає всіх інших громадян піти слідами згаданих повище жертводавців і причинитися до будови народної твердині в рідному селі. Колиб хто бажав, може вислати гроші просто до села на руки голови будови дому, Мирона Бригадира. Можна також присилати жертви на руки Комітету Допомоги Будови Українського Народнього Дому в Розношинцях, який є в Ню Йорку.

По ближчі інформації в тій справі просимо звертатись на адресу Дмитра Дячуна, 53 Іст 100 вулиця, Ню Йорк, Н. Й.

Комітет Допомоги Будови Українського Народнього Дому в Розношинцях:

Іван Агрес, голова; **Григорій Агрес,** касієр; **Дмитро Дячун,** секретар; контрольори: **Олекса Кондрацький, Михайло Дячун, Андрій Андрусишин.**

ЙОНКЕРС, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Жертви, зложені на боєву акцію з нагоди гостини краєвого делегата Організації Українських Націоналістів, п. Омеляна Грибівського, дня 6. травня 1934.

Жертвували слідуючі: по $5: о. М. Кінаш, Союз Українок, Марія Кінаш; О. Ревюк $1.50; по $1: Леся Кінаш, Л. Мишуга, М. Фатюк, В. Мандзій, пані Кмець. — Дрібними даками $8. — Разом $29.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

UKRAINIAN AFFAIRS IN AMERICA

CHICAGO YOUTH TO PRESENT FRANKO CONCERT

Each day brings with itself a gift to the Ukrainian Youth—a new interest for the Ukrainian Cause. Few years back, while we were still youngsters, we would accompany our parents to various Ukrainian affairs. Now times have changed. We are taking the part of the parents and they are accompanying us to the Ukrainian affairs.

To prove that the parents will accompany the youth—the Chicago branch of the Ukrainian Youths League of N. A. is presenting a concert in memory of Ivan Franko.

On June 3rd 1934, at 3 o'clock, the doors of the Masonic Temple Bldg. 32 West Randolph Street will be open to all true Ukrainians, both young and old.

Intelligent speakers, both Ukrainian and American, Ukrainian National Dances, Ukrainian Songs and Declamations will be included in the harmonious program of this first history—making concert by the Youth.

No matter what religion or political views you stand by, remember that it is the Ukrainian problem that troubles each and every Ukrainian.

Why not come each and all and show the youth, who is for the first time attempting such a concert, that religion and politics are a matter of personal convictions which have no place in united, national work.

By being present at this concert you will inspire in the youth an initiative which will some day set up a Free and Prosperous Ukraine.

J. H.
Chicago, Ill.

MOTHER'S DAY CELEBRATION

On Tuesday evening, May 15, 1934, the Ukrainian Civic Center of New York City celebrated "Mother's Day". It was charming to see the mothers together with their daughters, arriving at the club house. As if pre-arranged, they came at about the same time. As this was the first meeting of the Mothers, the members wondered how they would react to it. But after the formal introductions were over, the mothers chatted away as if they were old friends.

The celebration was opened by Helen D. Lalka, social chairman. The president, Anna J. Balko, who spoke in Ukrainian, welcomed the Mothers to this great event. She told the audience how great Mother's love is for her offsprings and that in return children should respect and love their mothers. This love, that children bear towards their mothers, is their most precious possession. The Mothers were then presented with corsages as a token of respect by the members of Ukrainian Civic Center.

Entertainments then followed. Miriam Lenchuk who was accompanied at the piano by her sister, Irene, sang "Kari Ochy" and "Vziav bi ya banduru". Millie Kuziw, our accomplished violinist, played "Perpetuum Mobile" by Novacek and "Serenade" by Drydla. Betty Dyczko spoke about the trials and tribulations that mothers undergo to raise their children to maturity. They do this without complaint and take pride in their accomplishments. To conclude the program, Mae V. Konon, sang "Mother". Refreshments were served.

At the close of the evening, some of the mothers suggested that similar evenings be held regularly so that the mothers could take an active interest in the affairs sponsored by the Ukrainian Civic Center. The idea waw accepted wholeheartedly by all and similar evenings will be planned for the future.

ANNA J. BALKO, Pres.

ATTENTION—DANCERS OF PHILADELPHIA

All Ukrainian Dancers of Philadelpnia, irrespective of partisan viewpoints, are cordially invited ana requested to report every Thursday evening at the Ukrainian Hall, 847 North Franklin St., for dancing rehearsal. Preparations are being made to have a large array of Avramenko's former pupils perform en masse on July 4th in a gigantic Ukrainian Youth Festival, the first of its kind in America.

In addition to the free dancing lessons, Mr. Nicholas Roback has a class in amateur aerobatics and tumbling at the same time and place. There is yet time for enrollment, but perhaps you can't take it!

ALEX YARR.

Y. U. C. OF MCKEESPORT PA

In the fall of 1931 a group of young people of McKeesport, Pa. met and organized themselves into the Young Ukrainian Club, popularly known as the Y. U. C.

The Club's present officers are: Pres. Anthony Hutsko, Vice Pres. Andy Klutzka, Sec. Mary Sinchiczin, and Treas. Mary Nestorowicz.

Since that time the club has been very active in practically every field of activity,—dances, card parties, parties, banquets, basket picnics, hikes, outings, as well as those of the more serious type, such as Mother's Day celebration.

At the very beginning of the formation of our club we also organized as an adjunct to the club the Young Ukrainian Athletic Club. We outfitted its teams in blue and gold uniforms, and played some of the best teams of our city and vicinity— of Mckees Rocks, New Kensington, and Wilmerding. This year the boys are planning to put out anotner strong outfit.

Still another branch of the activities of our club is the Band, recently organized under the tutelage of Prof. Snyder. Officers of the Band are: Pres. Anthony Hutsko, Vice Pres. Andy Klutska, Sec. Mike Hutsko, and Treas. Pete Kochuba.

RUSSEL BOHENKO,
Press Agent

SENATOR WAGNER'S NEPHEW ATTENDS YOUNG DEMOCRAT'S DANCE RALLY

Mr. Charles Wagner, nephew of Senator Robert F. Wagner of New York attended a Dance Rally and Social of the Young Ukrainian Democratic Club of New York City. Mr. Wagner is Assistant United States District Attorney of the Federal Court and is quite prominent in political circles.

The dance rally conducted by the Club President, Mr. John W. P. Slobadin was held to make final preparations for the first annual Spring Dance to be held on Saturday June 2nd at Webster Manor.

After a successful business meeting, the Club members passed an enjoyable evening, dancing to electrically transcribed music.

Mr. Wagner's address to the Club members, was very encouraging and its text will appear in tomorrow's issue of the "Svoboda".

J. M. U.

Селянин оре волами та разураз покрикає на них: — А гей!

Надійшов якийсь пан і питається: — Чи ті воли такі дурні, що мусите на них разураз покрикати?

— Навпаки, — відповів селянин — вони занадто хитрі й не хочуть працювати!

ПРОТОКОЛ ШЕСТОГО КОНҐРЕСУ „ОБЄДНАННЯ".

Шестий Конґрес „Обєднання відбувся дня 3-го листопада 1933 р. в Пенсилвенія Готел, Ню Иорк, Н. И.

(11)

о. Каськів: — просить президію звільнити його з нарад, бо він скоро мусить відїхати з Ню Йорку. Радий, що наради відбулися поважно та висловлює побажання успіху в праці новому урядови.

Д. Галичин: — висловлює надію, що жертвенність нашого громадянства не підупаде на будуче, хоч тяжкі часи, так як не підупала дотепер. Каже, що відповідно до нашої жертвенности міряється наші почування супроти рідного краю.

Д-р Мишуга: — навязуючи до згаданого д-р Ґаланом народнього фонду каже, що коли мається зробити зміну цеї фондації, то треба вибрати наперед третього тростіса. — Вибрано **п. Данильченка.**

Дальше подає до відома Конґресови зміст листа, якого надіслав на його руки о. Пристай з Ню Гейвен, Конн., в якім цей порушує справу створення пресового бюра. — Тому, що подібні пропозиції виринали перед тим і не було часу їх відповідно вирішити, то й цю справу передано до вирішення екзекутиві.

Е. Скоцко пропонує таку резолюцію:

„З огляду на це, що в ділянці укранського політичного життя в Америці „Обєднання Укр. Нац. Орґанізацій в Америці" і „Орґанізація Державного Відродження України" (ОДВУ) не стоять обі на перешкоді, а навпаки, себе доповняють та ведуть гармонійну співпрацю, 6-тий Конґрес Обєднання ухвалює, щоби така співпраця була продовжена на будуче в такім самім напрямі".

Резолюцію принято.

Павчак: — звертає увагу, що стейт Норт Керолайна є дуже відповідним тереном оселювати укранських кольоністів.

Предс. Мурашко: — відповідає, що це є вже обняте резолюцією п. Данильченка.

Т. Свистун: — навязує до справи пропонованого Всеукраїнського Конґґресу, про який нині говорив д-р Демидчук. Він каже, що колиб такий Конґрес мав бути збудований на основі безкомпромісової, чинної, а не „парляментарної" боротьби з окупнатами укранських земель та на основі соборности, то він якраз знаменито відповідав би потребам українського народу. Та таких намірів не зраджують проектодавці цього Конґресу. Однак, коли нині цю справу порушено, то можна надіятися, що за яких 10—15 літ, не скорше, така думка буде могла бути зреалізована. Чому? — Проста причина є та, що про цю справу не думають цілковито серіозно ці, що про неї так багато тепер говорять. Про неї заговорили леґальні партії тепер тому, що в своїй „паперовій" політиці вони загналися в сліпий кут і не мають жадного виходу, тому покидають старі позиції й хапаються нових думок, як ось думка про створення Всеукраїнського Конґресу. В подібну дошку ратунку для своєї скрахованої політики краєві леґальні партії обернули також справу несення допомоги голодуючій Україні та справу протестів проти Совітів. Та це їх не вратує.

Конґрес такий стрінувсяб з великим неуспіхом тому, що годі собі уявити, щоби в його склад увійшов однозгідний елємент. Він складався би з представників ріжних політичних партій, від найлівіших аж до найправіших, якіб не радили над загальними українськими справами, але боролисяб за свої політичні прицципи. Коли хтось бажає знати, що значить однозгідний елємент в орґанізації, то хай погляне нині на само Обєднання, яке вдержалося й успішно працювало 11 літ — лише тому, що складалося з однаково думаючого елементу. І на будуче, коли Обєднання хоче збільшити свою повагу, мусить притягати до себе лиш однозгідний елємент.

Пілат: — на закінчення складає в імені товариства „Запорозька Січ" з Елизабет, Н. Дж., жертву $17, з того $15 на боєву акцію в краю, а $2 на адміністраційні видатки Обєднання.

В. Кедровський: — дає внесення, щоби закрити Конґрес.

Предс. Мурашко: — закриваючи Конґрес, дякує присутнім делеґатам за участь і зазначує, що щоб уряд Обєднання зреалізував всі нині запавші ухвали, на це треба буде співпраці з урядом з боку всього громадянства. Звертає увагу на це, що Обєднання поволі визбувається деяких обовязків, які або перебирає на себе молода ґенерація, або само реалізує, або реалізують їх нові орґанізації. Вірити треба, що Обєднання з часом виконає своє завдання до останку.

Конґрес закінчено відспіванням гимну: „Ще не вмерла Україна", „Не пора" й „Ми гайдамаки".

Олекса Мерещак,
Евген Скоцко,
секретарі Конґресу.

— Що з тобою, Петре? Чому пеш коняк через соломку, та ще й таку довжезну?

— Лікар радив мені триматися від алькоголю якнайдалі.

RADIO.

ЗАЯВА ПРОФ. ОЛ. КОШИЦЯ.

До Редакції часопису „Свобода".

Високошанований Пане Редакторе!

Не відмовте надрукувати на сторінках Вашого хвального часопису оцих кілька слів.

В Російській ґазеті „Новое Русское Слово" появились обяви програми „Сурми", в яких зазначено, що Радіова стація WINS буде передавати гру „оркестра Сокол", і що поруч буде співати хор Ол. Кошеця.

Доводжу до відома шановного громадянства, що в програмі „Сурми" я ніколи не брав і тепер не беру участи.

З глибокою пошаною,
Ол. Кошиць.

RADIO!
СЛУХАЙТЕ УКРАЇНСЬКУ РАДІО ПРОГРАМУ!

Цеї неділі, 3-го червня б. р., „Програма Українських Бизнесменів" буде своїм змістом досить інтересна. Музичну частину виконає „Українська Сокільська Орхестра" з Ню Йорку, під проводом дир. О. Даниловича. Ця орхестра згодилась виступати на цій програмі кождої неділі. Запрошено також славного баритона гром. П. Ординського. Короткий реферат на тему „Свій до свого" виголосить бувший голова Союза Кооператив „Україна", гр. Вол. Кедровський.

Стація W.O.V., 1130 K.c., від год. 9-тої до 9:45 рано, кождої неділі.

Свої завваги щодо програми шліть на адресу: U. R. P., c|o NASH BAZAR, 151 Ave. A, New York City.. 127

П. Задорецький.

Льокатор (до каменичника): — Ви, пане, не сердьтеся на мене, що я вам не плачу за хату. Знайте, що колись, як люди переходидимуть попри вашу каменицю, показуватимуть на ваші вікна й говоритимуть: „Ось у цій кімнаті жив колись славний маляр!"

Господар: Я вірю вам. Та коли мені не заплатите чиншу вже сьогодні пополудні, люди могтимуть говорити таке вже завтра.

Мама пояснила малому Івасеви, що ніколи про інших людей не сміє голосно говорити, головно колиб вони могли це чути. Івась собі затямив це. Колиж пополудні їхав із мамою стріткарою, Івась показав мамі очима на одного пана, що сидів невподалеки:

— Мамо, я нічого не говорю, — сказав. — Та як вернемося додому, то ще будемо говорити про цей ніс, — запримітив, вказуючи на великий ніс подорожнього.

КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Пан (до льокая): — Нині хочу бути зовсім сам — виловіть мухи в їдальні.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(122).

Тарзана поведено до хати чарівника. Як сторожі його відступилися, Тарзан побачив, що в середині хати був Обібі. На площі перед хатою горів сильний вогонь, а в ньому лежали розпалені до червоности два заліза.

„Де Угга, моя дочка?" — закричав чарівник. Річний чорт не відповідав. Він іще не сказав ні одного слова від часу, як попав у руки Хамиса. Чарівник ударив Тарзана з усеї сили в лице. Тепер Хамис не боявся навіть Річного Чорта.

„Ти відповіш мені тепер!" —кричав чарівник і, схилившися, схопив одно з заліз, розпечених до червоности... Далеко на полудне звідсіля, на віддалі однодневного маршу, до хати Тарзана, лордз Грейстока, зайшов лікар. Вся хата була сильно схвильована й занепокоєна.

У кімнаті були троє людей: славний лондонський оператор, Лейді Грейсток та Фльора Гокс, її послугачка. Хорий сидів у кріслі на колесах і дивився без думки на них, як вони входили до кімнати. „Ти мене не пізнаєш, Джане?" — спитала Лейді Джейн. „Він не пізнає нікого з нас", сказав Корак.